

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań , dnia 16 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Jarosław Marczewski

Protokolant:st. sekr. sąd. Iwona Jarecka

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2016 r. w Poznaniu

na rozprawie sprawy z powództwa (...)

przeciwko (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P.

- o zapłatę

1. Uchyła w całości nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 15 lutego 2016 r. (sygn.. akt IX GNC 85/16) i oddała powództwo

2. Zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 7217,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu

SSO Jarosław Marczewski

UZASADNIENIE

Powód – (...) wniósł pozew, w którym domagał się zasądzenia od pozwanego (...) Spółka akcyjna w P. kwoty 376.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 kwietnia 2015r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenia od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w dniu 8 kwietnia 2013 r. A. J. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą: Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe A. J. (dalej: kredytobiorca) złożyła w Nadnoteckim Banku Spółdzielczym wniosek o kredyt dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na kwotę 500.000,00 złotych. We wniosku kredytowym kredytobiorca wskazała jako zabezpieczenie kredytu w szczególności: poręczenie Funduszu, kaucję oraz przewłaszczenie towarów magazynowych. W dniu 26 kwietnia 2013 r. decyzją Zarządu Banku A. J. udzielony został kredyt w kwocie 500.000,00 złotych. W decyzji kredytowej określono, że jednym z zabezpieczeń kredytu będzie poręczenie (...)S.A. w wysokości 80% kwoty udzielonego kredytu. W dniu 28 maja 2013 r. Bank zawarł z A. J. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą: Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe A. J. umowę o kredyt średnioterminowy (numer umowy (...)). Na podstawie tej umowy Bank udzielił A. J. kredytu w kwocie 500.000,00 złotych na okres od 28 maja 2013 r. do 30 kwietnia 2016 r. Kredyt udzielony A. J. był kredytem obrotowym udzielonym na sfinansowanie bieżących potrzeb związanych z prowadzoną działalność gospodarczą. Kwota kredytu została postawiona do dyspozycji A. J. w dniu 31 maja 2013 r. na rachunek bankowy związany z prowadzoną przez nią działalnością gospodarczą. Prawne formy zabezpieczenia spłaty kredytu stanowiły (§12 umowy kredytu):

1. poręczenie Funduszu w wysokości 80 % kwoty udzielonego kredytu,
2. przeniesienie przez kredytobiorcę na własność Banku środków pieniężnych w kwocie 80.000,00 złotych,
3. przewłaszczenie rzeczy oznaczonych co do gatunku tj. towarów magazynowych w postaci samochodów o łącznej wartości nie mniejszej niż 150.000,00 złotych znajdujących się przy Al. (...) w P.,

4. weksel in blanco z deklaracją wekslową podpisaną przez kredytobiorcę,
5. poręczenie wekslowe współmałżonka p. M. J.,
6. przystąpienie do długu kredytowego p. M. J.,
7. cesja praw z umowy ubezpieczenia towarów z sumą ubezpieczenia 500.00,00 złotych.

W dniu 28 maja 2013 r. Bank zawarł z Funduszem umowę poręczenia nr (...) -500/3, na mocy której Fundusz udzielił Bankowi poręczenia spłaty zobowiązań wynikających z umowy kredytu nr (...) z dnia 28 maja 2013 r. (§ 1 umowy poręczenia). Poręczenie obejmuje zobowiązanie Funduszu do zapłaty na rzecz Banku 80% wykorzystanej i niespłaconej kwoty kredytu, nie większej niż 400.000,00 złotych, w terminie do dnia 30 października 2016 r.

A. J. od dnia 1 czerwca 2014 r. zaprzestała spłaty zobowiązań kredytowych. W związku z powyższym pismem z dnia 25 sierpnia 2014 r. Bank wypowiedział jej umowę kredytu. W dniu wypowiedzenia umowy wierzytelność A. J. wobec Banku wynosiła 477.414,03 złotych, w tym należność główna w kwocie 470.000,00 złotych. Pismem z dnia 20 stycznia 2015 r. powód wezwał pozwanego Funduszu do zapłaty należności dochodzonej pozwem z tytułu poręczenia spłaty kredytu. Wezwanie do zapłaty zostało odebrane przez Fundusz w dniu 23 stycznia 2015 r. Pismem z dnia 6 maja 2015 r. Fundusz odmówił wypłaty poręczenia wskazując, iż brak jest pojazdów przewłaszczonych na Bank jako zabezpieczenie do umowy kredytowej (...).

W dniu 15 lutego 2016 r. tut. Sąd wydał w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym w całości zgodny z żądaniem pozwu.

W ustawowym terminie pozwany wniósł zarzuty przeciwko temu nakazowi. Zaskarżając go w całości, wniósł o uchylenie nakazu i oddalenie powództwa. Pozwany złożył w zarzutach oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych umowy poręczenia zawartej z powodem pod wpływem błędu wywołanego przez A. J.. W ocenie pozwanego, kredytobiorca wprowadził go świadomie i celowo w błąd co do ustanowionych zabezpieczeń oraz przeznaczenia kredytu. Od samego początku wiedział bowiem że nie może dokonać skutecznego przewłaszczenia na zabezpieczenie, a także miał zamiar skonsumowania kredytu na zupełnie inny cel niż deklarowany. Kwota kredytu została w dniu jej wypłaty przez kredytodawcę przelana przez kredytobiorcę na rachunek bankowy Firmy Handlowo – Usługowej (...) Spółka jawna w P. tytułem zaliczki na zakup samochodów. Jak ma wynikać z pism A. J. kredyt został przeznaczony na poprawienie sytuacji związanej zadłużeniem tej spółki.

Zgodnie z § 12 ust. 1 umowy poręczenia warunkiem ważności poręczenia jest skuteczne ustanowienie zabezpieczenia na rzecz banku w postaci przewłaszczenia rzeczy oznaczonych co do gatunku, tj. towarów magazynowych w postaci samochodów o łącznej wartości nie mniejszej niż 150.000 zł. Jak ma wynikać z pism A. J. nie była ona właścicielem samochodów wskazanych w załączniku do umowy przewłaszczenia z bankiem.

Strony do końca procesu podtrzymywały swoje dotychczas zajęte stanowiska; zawiadomieni o toczącym się procesie A. i M. J., mimo skutecznego odbioru przesyłek sądowych nie przystąpili do sprawy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód prowadzi działalność gospodarczą jako spółdzielnia w zakresie czynności bankowych. Pozwany prowadzi działalność gospodarczą w formie spółki kapitałowej w zakresie m.in. udzielenia poręczeń za zobowiązania przedsiębiorców.

Bezsporne, a nadto dowód – informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z rejestru KRS: powoda (k. 18 i n.), pozwanego (k. 30 i n.).

W dniu 8 kwietnia 2013 r. A. J. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą: Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe A. J. (dalej: kredytobiorca) złożyła w (...)wniosek o kredyt dla osób fizycznych prowadzących działalność

gospodarczą na kwotę 500.000,00 złotych. We wniosku kredytowym kredytobiorca wskazał jako zabezpieczenie kredytu w szczególności: poręczenie pozwanego, kaucję oraz przewłaszczenie towarów magazynowych. Poinformował również bank, że zamierza przeznaczyć pieniądze z kredytu na bieżącą działalność gospodarczą, która była związana z handlem samochodami.

Dowód - kserokopia wniosku o kredyt dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą z dnia 8 kwietnia 2013 r. (k. 35 – 38); zeznania świadka B. K. (protokół elektroniczny z rozprawy 4 listopada 2016).

A. J. chciała przeznaczyć środki z kredytu na zakup samochodów używanych, którymi handlowała oraz na ratowanie spółki (...) j., gdzie była współnikiem.

Nie poinformowała przy tym powoda, że część środków z kredytu przeznaczy na spłatę zobowiązań Spółki jawnej, od której zamierzała kupować samochody.

Dowód - zeznania świadka A. J. (protokół elektroniczny z rozprawy 4 listopada 2016)

W dniu 28 maja 2013 r. powód zawarł z A. J. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą: Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe A. J. umowę o kredyt średnioterminowy (numer umowy (...)). Na podstawie tej umowy powód udzielił A. J. kredytu w kwocie 500.000,00 złotych na okres od 28 maja 2013 r. do 30 kwietnia 2016 r. Kredyt udzielony A. J. był kredytem obrotowym udzielonym na sfinansowanie bieżących potrzeb związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą. Kwota kredytu została postawiona do dyspozycji A. J. w dniu 31 maja 2013 r. na jej rachunek bank. Kwota kredytu została, w dniu jej wypłaty przez kredytodawcę, przelana przez kredytobiorcę na rachunek bankowy Firmy Handlowo – Usługowej (...) Spółka jawna w P. tytułem zaliczki na zakup samochodów.

Bezsporne, a nadto dowód - poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn. powoda będącego r. pr. kserokopia umowy o kredyt średnioterminowy z 28 maja 2013 r. (k. 81 i n.); potwierdzenie wypłaty kredytu w dniu 31 maja 2013 r. (k. 95); zeznania świadka A. P. (protokół elektroniczny z rozprawy 17 czerwca 2016); zeznania świadka B. K. (protokół elektroniczny z rozprawy 4 listopada 2016)

Prawne formy zabezpieczenia spłaty kredytu stanowiły (§12 umowy kredytu):

1. poręczenie Funduszu w wysokości 80 % kwoty udzielonego kredytu,
2. przeniesienie przez kredytobiorcę na własność Banku środków pieniężnych w kwocie 80.000,00 złotych,
3. przewłaszczenie rzeczy oznaczonych co do gatunku tj. towarów magazynowych w postaci samochodów o łącznej wartości nie mniejszej niż 150.000,00 złotych znajdujących się przy Al. (...) w P.,
4. weksel in blanco z deklaracją wekslową podpisaną przez kredytobiorcę,
5. poręczenie wekslowe współmałżonka p. M. J.,
6. przystąpienie do długu kredytowego p. M. J.,
7. cesja praw z umowy ubezpieczenia towarów z sumą ubezpieczenia 500.00,00 złotych.

W skład towarów magazynowych w postaci samochodów przewłaszczonych na rzecz banku wchodziły m.in.:

- A. (...), VIN: (...),
- O. (...), VIN: (...).

Bezsporne, a nadto dowód - poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn. powoda będącego r. pr. kserokopie: umowy poręczenia nr (...) - 500/3 z 28 maja 2013 r. wraz z Regulaminem udzielania poręczeń indywidualnych, (k. 96 i n.), umowy nr (...) ustanowienie zabezpieczenia pieniężnego (kaucji) z 28 maja 2013 r. w kwocie 80.000,00 złotych

(k. 107 i n.), umowy przewłaszczenia rzeczy oznaczonych co do gatunku z 28 maja 2013 r., wraz z załącznikiem nr 1 oraz oświadczenie o poddaniu się egzekucji wydania rzeczy (k. 109), weksła in blanco wraz z deklaracją wekslową wystawcy weksła i poręczyciela M. J. oraz oświadczenia o poddaniu się egzekucji, umowy przystąpienia do długu M. J. (k. 120 i n.), umowy o przelew wierzytelności z tytułu umowy ubezpieczenia zawartego z (...) S.A. (k. 128 i n.), zeznania świadka A. P. (protokół elektroniczny z rozprawy 17 czerwca 2016)

W dniu 28 maja 2013 r. pozwany zawarł z A. J. umowę o udzielenie poręczenia nr (...), której przedmiotem było określenie warunków poręczenia przez pozwanego. Zgodnie z §2 ust. 2 tej umowy kredyt objęty poręczeniem mógł być wykorzystany wyłącznie na cele wskazane w umowie kredytowej jakimi są:

- a) Finansowanie inwestycji polegających na m.in. zakupie, budowie lub modernizacji obiektów produkcyjno-usługowo-handlowych,
- b) Tworzenie nowych miejsc pracy,
- c) Wdrażanie nowych rozwiązań technicznych lub technologicznych,
- d) Zakup wyposażenia w maszyny, urządzenia, aparaty w tym także zakup środków transportu bezpośrednio związanych z celem realizowanego przedsięwzięcia,
- e) inne cele gospodarcze przyczyniające się do rozwoju przedsiębiorcy.

Bezsporne, a nadto dowód - poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn. powoda będącego r. pr. kserokopie: umowy o udzielenie poręczenia nr (...) z 28 maja 2013 r. (k. 133 i n.).

W dniu 28 maja 2013 r. powód zawarł z pozwanym, umowę poręczenia nr (...), na mocy której pozwany udzielił powodowi poręczenia spłaty zobowiązań wynikających z umowy kredytu nr (...) z dnia 28 maja 2013 r. (§ 1 umowy poręczenia). Poręczenie obejmowało zobowiązanie pozwanego do zapłaty na rzecz powoda 80% wykorzystanej i niespłaconej przez A. J. kwoty kredytu, nie większej niż 400.000,00 złotych, w terminie do dnia 30 października 2016 r.

Zgodnie z §2 ust. 5 pkt 1 umowy poręczenia poręczenie wygasa w przypadku, gdy kredyt zostanie wykorzystany niezgodnie z celem określonym w umowie kredytu.

Integralną część umowy stanowił „Regulamin udzielania poręczeń indywidualnych (...)S.A.”.

Zgodnie z § 12 ust. 1 umowy poręczenia warunkiem ważności poręczenia jest skuteczne ustanowienie zabezpieczenia na rzecz banku w postaci przewłaszczenia rzeczy oznaczonych co do gatunku, tj. towarów magazynowych w postaci samochodów o łącznej wartości nie mniejszej niż 150.000 zł.

W myśl § 20 Regulaminu udzielania poręczeń indywidualnych (...)S.A. pozwany wykonać miał zobowiązanie wynikające z udzielonego poręczenia, z zastrzeżeniem postanowień §22, jeżeli powód spełni w szczególności warunek, że wypowie umowę kredytu/pożyczki i wezwie przedsiębiorcę do jego spłaty po stwierdzeniu utraty zdolności kredytowej przez przedsiębiorcę lub na skutek niedotrzymania przez przedsiębiorcę innych warunków kredytu/pożyczki wykorzystanego/j zgodnie z celem określonym w umowie kredytu/pożyczki, przy czym warunek wypowiedzenia umowy nie dotyczy zobowiązania wymagalnego w ostatnim dniu umowy kredytu/pożyczki.

Bezsporne, a nadto dowód - poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn. powoda będącego r. pr. kserokopie: umowy poręczenia nr (...) z 28 maja 2013 r. (k. 96 i n.), zeznania świadka A. P. (protokół elektroniczny z rozprawy 17 czerwca 2016); zeznania świadka B. K. (protokół elektroniczny z rozprawy 4 listopada 2016)

Dokonując przewłaszczenia pojazdów na zabezpieczenie A. J. przekazywała powodowi karty pojazdu, dowody przejścia na nią własności aut, faktury VAT i umowy, a także zdjęcia samochodów. Podawała ich wartość, którą powód weryfikował. Składała również oświadczenie, że jest właścicielem pojazdów, które przedstawiła do przewłaszczenia.

W sytuacji gdy A. J. chciała sprzedać pojazd objęty przewłaszczeniem, to dokonywała w jego miejsce przewłaszczenia innego samochodu tak, aby wartość pojazdów przywłaszczonych nie spadła poniżej określonej w §12 umowy poręczenia.

Powód nie wymagał od A. J. dowodów rejestracyjnych, ponieważ A. J. tymi samochodami handlowała, w związku czym nie rejestrowała ich na siebie.. Powód oparł się przy weryfikacji na tych dokumentach, które dostarczała mu A. J..

Zgodnie z umową A. J. miała obowiązek przedstawiania powodowi sposobu rozliczenia kwoty uzyskanej z kredytu.

Wykonując ten obowiązek przedstawiła faktury oraz umowy sprzedaży na 60% wartości kredytu, a powinna na 80%.

Powód nie miał żadnych podejrzeń, że przewłaszczone pojazdy mogą nie być własnością A. J.. A. J. złożyła powodowi oświadczenie, że te pojazdy zakupiła i że nie są one obciążone prawami osób trzecich. Powód uzyskał informację o tym, że kredytobiorca nie jest właścicielem przewłaszczonych pojazdów w lipcu 2015 roku, zapoznając się z pismem pełnomocnika A. J..

Dowód - zeznania świadka A. P. (protokół elektroniczny z rozprawy 17 czerwca 2016); zeznania świadka B. K. (protokół elektroniczny z rozprawy 4 listopada 2016); zeznania świadka A. J. (protokół elektroniczny z rozprawy 4 listopada 2016); kserokopia pisma pełnomocnika A. J. do powoda z 10.07.2015 wraz z pełnomocnictwem (k. 232-234).

W dniu 23 kwietnia 2014 r. powód wystosował do kredytobiorcy A. J. pierwsze upomnienie w związku z zaległościami w spłacie zobowiązań kredytowych. Upomnienie zostało przesłane także do pozwanego. Powód ponowił upomnienie w dniach: 16 maja 2014 r., 23 czerwca 2014 r., 8 lipca 2014 r. oraz 13 sierpnia 2014 r. przesyłając je także do pozwanego.

Bezsporne, a nadto dowód - poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn. powoda będącego r. pr. kserokopie: pisma Banku (upomnienia) z dnia 23 kwietnia 2014 r., 16 maja 2014 r., 23 czerwca 2014 r., 8 lipca 2014 r. oraz z dnia 13 sierpnia 2014 r. wraz z potwierdzeniem odbioru przez A. J. i pozwany Fundusz.

Pomimo otrzymanych upomnień A. J. nie uregulowała swoich zobowiązań kredytowych wobec powoda. W związku z powyższym pismem z dnia 25 sierpnia 2014 r. powód wypowiedział A. J. umowę kredytu.

W dniu wypowiedzenia umowy zadłużenie A. J. wobec powoda wynosiła 477.414,03 złotych, w tym należność główna w kwocie 470.000,00 złotych.

Bezsporne, a nadto dowód - poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn. powoda będącego r. pr. kserokopie: oświadczenie Banku o wypowiedzeniu umowy kredytu z dnia 25 sierpnia 2014 r. wraz z potwierdzeniem nadania i odbioru przez A. J. i pozwany Fundusz.

Pismem z dnia 20 stycznia 2015 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty należności dochodzonej pozwem z tytułu poręczenia spłaty kredytu. Zgodnie z § 21 ust. 2 Regulaminu udzielania poręczeń indywidualnych do wezwania do zapłaty Bank zobowiązany był załączyć dokumenty wymienione w tym przepisie. Wezwanie do zapłaty zostało odebrane przez pozwanego w dniu 23 stycznia 2015 r.

Pismem z dnia 20 lutego 2015 r. pozwany wezwał powoda do przedłożenia dodatkowych dokumentów niezbędnych do wypłaty kwoty poręczenia.

Pismem z dnia 6 maja 2015 r. pozwany odmówił wypłaty wskazując, iż brak jest pojazdów przewłaszczonych na Bank jako zabezpieczenie do umowy kredytowej (...).

Bezsporne, a nadto dowód - poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn. powoda będącego r. pr. kserokopie: pismo Banku z dnia 20 stycznia 2015 r. wraz z załącznikami oraz potwierdzeniem odbioru przez pozwaną Fundusz, pismo pozwanego z dnia 6 maja 2015 r.

W toku postępowania przygotowawczego prowadzonego przez Prokuraturę Okręgową w Poznaniu pod sygn. VI Ds. (...) przeciwko A. J., przesłuchano świadków, którzy mieli zawierać umowy sprzedaży pojazdów z A. J., a które to pojazdy miały stanowić zabezpieczenie kredytu udzielonego jej przez powoda. Świadkowie: M. C., C. Ł. stwierdzili, że nie sprzedawali A. J. jakichkolwiek pojazdów. A. J. dokonała przewłaszczenia na zabezpieczenie na rzecz powoda pojazdów zakupionych rzekomo przez nią od M. C. (nr VIN: (...)) i C. Ł. (nr VIN: (...) oraz (...)).

Dowód – dokumenty prywatne i urzędowe w aktach postępowania przygotowawczego prowadzonego przez Prokuraturę Okręgową w Poznaniu pod sygn. VI Ds. 279/15 (kserokopie: k. 303-321).

Pozwany pismem procesowym z 3 marca 2016 złożył oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych umowy poręczenia zawartej z powodem pod wpływem błędu wywołanego przez A. J..

Bezsporne.

Oceniając materiał dowodowy, Sąd uznał za w pełni wiarygodne dokumenty urzędowe, które stanowiły dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.). Dokumenty prywatne (m. in. pisma stron oraz poświadczona za zgodność z oryginałem umowa poręczenia) korzystały z domniemania określonego w art. 245 k.p.c. Strony nie kwestionowały ich prawdziwości, ani tego, że zawarte w nich oświadczenia osób, które je podpisały od nich nie pochodzą, a Sąd nie znalazł podstaw, aby czynić to z urzędu. Sąd nie otwierał zamkniętej rozprawy i przeprowadził dowód z dokumentów prywatnych i urzędowych znajdujących w aktach postępowania przygotowawczego prowadzonego przez Prokuraturę Okręgową w Poznaniu pod sygn. VI Ds. (...), o który wniosł powoda, albowiem prowadzenie rozprawy co do tych dowodów było zbyteczne (art. 224 § 2 k.p.c.).

Zeznania świadków A. P. oraz B. K. – pracowników powodowego banku były wiarygodne, albowiem wzajemnie zgodne, logiczne i spójne z pozostałym wiarygodnym materiałem dowodowym sprawy.

Zeznania A. J. Sąd uznał za wiarygodne jedynie w części, w której jej twierdzenia pokrywały się z pozostałym materiałem dowodowym. Świadek w trakcie swoich zeznań zmieniła wersję podawanych zdarzeń co do przysługiwania jej prawa własności przewłaszczonych na rzecz banku samochodów. Twierdząc, że pojazdy te stanowiły jej własność zaprzeczyła tym samym oświadczeniu złożonego powodowi przez jej zawodowego pełnomocnika. Zeznania świadka w tym zakresie pozostają w sprzeczności z oświadczeniami i zeznaniami M. C. i C. Ł. złożonymi w postępowaniu przygotowawczym. Osoby te stwierdziły, że nigdy nie sprzedawały A. J. samochodów, które zostały objęte przewłaszczeniem na rzecz banku.

Powyższe wskazuje na nieprawdziwość zeznań świadka A. J. co do przysługiwania jej prawa własności wszystkich pojazdów przewłaszczonych na powoda.

A. J., wbrew zeznaniom innych przesłuchanych w sprawie świadków – pracowników powoda – stwierdziła także niewiarygodnie, że udokumentowała wykorzystanie całości środków uzyskanych z kredytu.

Sąd zważył co następuje:

W rozpoznawanej sprawie powód domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty dochodzonej pozwem na podstawie łączącej strony umowy poręczenia.

Zgodnie z przepisem art. 876 § 1 k.c. - przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał. Co wynika z art. 881 k.c.: w braku odmiennego zastrzeżenia poręczyciel jest odpowiedzialny jak współdłużnik solidarny. Za dopuszczalne uznaje się

w doktrynie poręcznie rodzajowe, które obejmuje z góry oznaczony typ kredytu udzielonego określonej osobie (R. Trzaskowski, Poręczenie. Analiza instytucji i perspektywa kodyfikacyjna, Warszawa 2012, s. 37).

Poza sporem pozostawał w sprawie fakt zawarcia między stronami umowy poręczenia.

W myśl § 12 ust. 1 teźże umowy, warunkiem ważności poręczenia jest skuteczne ustanowienie zabezpieczenia na rzecz banku w postaci przewłaszczenia rzeczy oznaczonych co do gatunku, tj. towarów magazynowych w postaci samochodów o łącznej wartości nie mniejszej niż 150.000 zł. Bezsporne w sprawie było, że przedmiotem zabezpieczenia kredytu udzielonego A. J. miały być samochody. Oczywistym jest, że aby skutecznie dokonać przewłaszczenia pojazdów na zabezpieczenie, przewłaszczający musi być ich właścicielem.

A. J. zeznając w charakterze świadka najpierw stwierdziła, że przewłaszczone pojazdy nie były jej własnością, aby na tej samej rozprawie wskazać, że jednak była właścicielem pojazdów, na których ustanowiła zabezpieczenie na rzecz kredytodawcy.

Twierdzenia te, jak wyżej wskazano okazały się niewiarygodne.

Wskazuje na to treść wystosowanego do powoda pisma pełnomocnika A. J., w którym podniósł on, że jego mocodawczyni nie była właścicielem przewłaszczonych samochodów.

Z dokumentów zgromadzonych w aktach postępowania przygotowawczego wynika także, że przynajmniej co do dwóch pojazdów, ich właściciele stwierdzili, że nie zawierali jakichkolwiek umów z kredytobiorcą. W związku z tym A. J. nie była w momencie ustanawiania zabezpieczenia na rzecz powoda właścicielem co najmniej dwóch pojazdów, które zgodnie z umową przewłaszczenia rzeczy oznaczonych co do gatunku z 28 maja 2013r. znajdowały się w wykazie rzeczy ruchomych przewłaszczonych na powoda (por. k. 112).

Dopuszczalne jest zastrzeżenie w umowie poręczenia warunku (tak zawieszającego jak i rozwiązującego), od którego zajścia uzależniona jest skuteczność poręki (Z. Radwański, J. Panowicz-Lipska, Zobowiązania – część szczegółowa, Warszawa 2008, s. 257). Skoro zaś z ustalonego stanu faktycznego niniejszej sprawy wynika jednoznacznie, że warunek w postaci przewłaszczenia rzeczy oznaczonych co do gatunku, tj. towarów magazynowych w postaci samochodów o łącznej wartości nie mniejszej niż 150.000 zł na rzecz kredytodawcy przez kredytobiorcę nie został spełniony co najmniej w momencie zawierania umowy kredytowej jak i udzielania przez pozwanego poręczenia, to uznać należy, że odpowiedzialność pozwanego w ogóle nie powstała.

Drugą kwestią istotną w sprawie było wykorzystanie środków przez A. J. z udzielonego jej przez powoda kredytu. Kredyt udzielony A. J. był kredytem obrotowym udzielonym na sfinansowanie bieżących potrzeb związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą. Po analizie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie można jednak stwierdzić, że na ten cel została wykorzystana kwota kredytu. Co prawda kredytobiorca zajmował się handlem samochodami, jednakże z dowodów przeprowadzonych w toku postępowania wynika, że co najmniej część środków kredytu została przeznaczona na działalności spółki osobowej, której był współwłaścicielem. Z pisma przedprocesowego zawodowego pełnomocnika kredytobiorcy wynika, że kredyt został przekazany na spłaty wymagalnych zobowiązań (...) sp. j. (por. k. 232). Potwierdza to również wydruk z rachunku bankowego kredytobiorcy. Przy czym, skoro sama A. J. przyznała w toku zeznań, że przynajmniej część kredytu przeznaczyła na „ratowanie” ww. spółki, to nie można przyjmować, że przekaz pieniędzy z 31 maja 2013 stanowił jedynie zaliczkę na zakup samochodów. O ile obaj przedsiębiorcy (A. J. i (...) sp. j.) bezspornie zajmują się handlem samochodami, o tyle w oparciu o powyższe dowody można przyjąć, że co najmniej jednym ze sposobów owego ratowania spółki jawnej był właśnie zakup samochodów od niej przez kredytobiorcę. Spółka (...) sp. j. najprawdopodobniej kredytu by nie otrzymała od powoda, skoro była zadłużona u swoich wierzycieli. Zgodnie z §2 ust. 5 pkt 1 umowy poręczenia poręczenie wygasało w przypadku, gdy kredyt zostanie wykorzystany niezgodnie z celem określonym w umowie kredytu. Zgodnie zaś z § 20 Regulaminu udzielania poręczeń indywidualnych (...) S.A., stanowiącego integralną część umowy stron, pozwany wykonać miał zobowiązanie wynikające z udzielonego poręczenia, w szczególności jeżeli na skutek niedotrzymania przez przedsiębiorcę innych warunków kredytu wykorzystanego zgodnie z celem

określonym w umowie kredytu. Nie ulega wątpliwości, że zobowiązanie poręczyciela wygasło na skutek różnych zdarzeń niezwiązanych z zasadą akcesoryjności, które są określone w umowie (Z. Radwański, J. Panowicz-Lipska, Zobowiązania – część szczegółowa, Warszawa 2008, s. 259). Skoro kredyt wykorzystano niezgodnie z celem określonym w umowie kredytu, to zobowiązanie poręczyciela – nawet gdyby powstało, następnie wygasło. Pozwany nie jest więc odpowiedzialny względem powoda z umowy poręczenia.

W tym kontekście wskazać trzeba, że pracownicy powodowego banku podawali, że A. J. miała – zgodnie z umową kredytową – przekazywać powodowi oświadczenia co do wykorzystania kredytu. O ile kredytobiorca nieprawdziwie podał że udokumentował całość wykorzystanych środków, o tyle z zeznań świadków – pracowników powoda wynika co innego. Kredytobiorca wykazał jedynie część wykorzystanych środków i nie złożył wobec banku pełnych oświadczeń. Mimo to żadne czynności ze strony powoda nie zostały wobec A. J. podjęte, jak choćby wyjaśnienie tych zaniechań lub wypowiedzenie umowy kredytowej.

Z uwagi na to, że powództwo podlegało oddaleniu w całości na podstawie powyższych przyczyn, nie ma potrzeby szerszej analizy zarzutu pozwanego co do działania pod wpływem błędu. Jakkolwiek, nie jest błędem w rozumieniu art. 84 §1 k.c. zawarcie umowy poręczenia, mimo że kredytobiorca wprowadziła świadomie i celowo pozwanego w błąd w zakresie ustanowionych zabezpieczeń oraz przeznaczenia kredytu. Okoliczność ta nie dotyczy bowiem treści czynności prawnej (poręki), a innych czynności prawnych i faktycznych, których stroną nie była pozwana (niezgodnej z rzeczywistością wyobrażenia pozwanej dotyczące okoliczności nieuregulowanych w czynności prawnej).

Poza tym należy wskazać, że składając oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli pozwana przekroczyła roczny termin wskazany w art. 88§2 k.c.

Pozwana złożyła takie oświadczenie zarządowi powoda dopiero na rozprawie w dniu 4 listopada 2016r. Wcześniej oświadczenie takie złożono bezskutecznie w piśmie procesowym, które doręczono pełnomocnikowi procesowemu powoda, nie uprawnionemu do odbioru tego typu oświadczeń.

Wiedzę o działaniu A. J. mającym wprowadzić pozwanego w błąd, fundusz posiadał już w dniu 6 maja 2015r. tj. dniu złożenia oświadczenia o odmowie zapłaty kwoty dochodzonej pozwem.

Mając na uwadze powyższe, Sąd, na podstawie przepisu art. 496 k.p.c. uchylił w całości nakaz zapłaty z 15 lutego 2016 r. wydany w sprawie IX GNc (...) i oddalił powództwo.

O kosztach procesu, Sąd orzekł w punkcie 3 sentencji wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

SSO Jarosław Marczewski